

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למשפטים

דיני עונשין 99-104-01, 99-104-02

מועד א', תשע"ב

ד"ר הדר דנציג-רוזנברג

הוראות לנבחנים:

1. משך הבחינה – 3 שעות. תכננו בהתאם את הזמן, לא תינתן הארכה.
2. מותר להכניס לאולם הבחינה רק את חוק העונשין נקי מהערות ומסימונים.
3. ענו באופן ענייני וממוקד.
4. שימו לב למגבלת המקום. חריגה לא תיבדק!

שאלה ראשונה (70 נק', עד 4 עמודים)

במסגרת שבוע ה"שירותים" לצה"ל התנדבו **טלי וניר**, שני חיילים משוחררים, להקים דוכן לגיוס תרומות במרכז המסחרי בשכונתם, בברכת רשויות צה"ל. הם מיקמו את דוכן גיוס התרומות ליד חנות הפלאפל.

השניים החליטו להתנדב בדוכן לאורך כל שבוע ה"שירותים". מרבית התרומות גויסו באמצעות פרטי כרטיסי אשראי שניתנו לשניים.

כעבור שלושה ימים של ניסיונות גיוס, הבחינה **טלי** כי סכום התרומות שהצליחו לגייס הוא נמוך משמעותית משציפתה. בצר לה, פנתה ל**ניר**: "ניר, למרבה הצער, אנו לא מצליחים לגייס מספיק כסף ומדובר במטרה חשובה ממדרגה ראשונה. מה אפשר לעשות כדי לשפר את המצב?"

מאיר, בעל חנות הפלאפל במרכז המסחרי, שעמד במקרה ליד הדוכן האזין לשיחתם. הוא סבר כי אכן מדובר במטרה ראויה ולכן התערב ואמר: "מה הבעיה? אם אני הייתי במקומכם, הייתי משתמש במספרי כרטיסי האשראי שנמסרו לכם על-ידי התורמים, כדי לקחת סכום כסף גבוה יותר...". **טלי** אמרה: "רעיון מעניין" והודתה ל**מאיר** על עצתו. לאחר ש**מאיר** הלך, היא פנתה ל**ניר** ושאלה לדעתו. **ניר** השיב: "את יודעת שזה אסור..." והודיע לה שייאלץ היום לעזוב את הדוכן מוקדם יותר בשל אירוע משפחתי. ואולם, בטרם עזב **ניר**, הוא הניח את רשימת מספרי כרטיסי האשראי על השולחן בדוכן, במקום שהיה גלוי לעיניה של **טלי**.

טלי, שנותרה לבדה בדוכן, הכניסה את רשימת מספרי האשראי לתיקה. כשהגיעה הביתה בערב היא החליטה להתקשר לנציגי חברות האשראי ולחייב את הכרטיסים בסכום נוסף, תוך

מאיר - 505-505 - נוסף רעיון.
ניר - 505

התחזות לבעלת הכרטיס. בעקבות עומס יוצא דופן על רשתות הטלפונים באותו ערב, היא לא הצליחה ליצור קשר עם נציגי השירות של חברות האשראי.

כעבור יומיים, בעקבות צפייה בתוכנית כלבוטק שעסקה בתפיסת עברייני הונאה, מצפוננו של מאיר ייסר אותו, והוא החליט לדווח למשטרה על אודות שיחתו עם טלי וניר. המשטרה עצרה את טלי וזו הודתה בהשתלשלות האירועים.

א. דונו בשאלת אחריותם הפלילית של המעורבים באירוע (טלי, ניר ומאיר) בעבירה לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב (כרטיסי אשראי) התשמ"ו - 1986 על נגזרותיה (60 נק'). להלן נוסח הסעיף:

איר - כוונה
↑

17. הונאה בכרטיס חיוב

המשתמש בכרטיס חיוב או במרכיב ממרכיביו, בכוונה להונות, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - חמש שנים."

ב. הניחו כעת כי בחקירת המשטרה התברר כי לניר יש לקות למידה והוא מתבלבל בכתובת מספרים, ולפיכך מספרי כרטיסי האשראי שהיו בידי טלי היו שגויים. האם תשתנה תשובתכם לסעיף א' נמקו והסבירו (10 נק').

ניסין לא נצ"ח - מסוג 66 אור

שאלה שנייה (30 נק', עד 2 עמודים)

סעיף 34 ל^{חוק} העונשין, שכותרתו "טעות במצב משפטי" קובע כלהלן:
"לעניין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו את האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר".

א. הסבירו את ההבדל בין סעיף 34 שכותרתו "טעות במצב דברים" (עליו הרחבנו בכיתה) לבין סעיף 34 שכותרתו "טעות במצב משפטי" (עליו לא הרחבנו בכיתה).

ב. מהם הקשיים העולים מן הרישא של סעיף 34? חשבו על שיקולי-נגד לאימוצו של כלל זה, בהתבסס על עקרונות ותכליות האחריות הפלילית (לצורך השאלה בסעיף זה, התעלמו מן הסיפא שלשונה: "... זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר").

ג. כיצד בכל זאת ניתן להצדיק את אימוצו של הכלל הקבוע בסעיף 34? חשבו על שיקולים בעד והסבירו.

בהצלחה!!

קרינה להסמכה
החז אסמאוו
החזר ביזא
מאסה אוראן